

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนบุคคล
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๕๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓๘/๒๕๕๘

วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัยและความเห็น

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ในลักษณะการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้โดยทั่วไป มีลักษณะเป็นบทที่ควบคุมการใช้รัฐธรรมนูญทุกมาตรา เช่นเดียวกับหลักทั่วไปในบรรพ ๑ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และบทบัญญัติทั่วไปในภาค ๑ ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้ควบคุมการกระทำผิดตามบรรพต่าง ๆ และที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ มาตรา ๘๖ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิ การจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องกระทำภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนด การจำกัด

สิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ นอกจากนี้ยังเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลโดยทั่วไป มิได้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่ไม่มีข้อความที่จำกัดขอบเขตแห่งสิทธิหรือจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินเช่นกัน เนื่องจากได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ ดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และมาตรา ๖ บัญญัติรับรองสถานะของรัฐธรรมนูญว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ เมื่อผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕๕ บัญญัติให้มีคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า โดยไม่ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจตรากฎหมายขึ้นจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง การให้อำนาจและการใช้อำนาจพิจารณาคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) เป็นการใช้อำนาจทางฝ่ายบริหารพิพากษาแทนที่จะระบุว่า สมควรมีการเพิกถอนให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าร้องต่อศาลเป็นผู้วินิจฉัย เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง บัญญัติให้การตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามวรรคหนึ่งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายโดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ตรารับใช้บังคับหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจตรากฎหมายขึ้นเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้แล้ว ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง เป็นเรื่องกระบวนการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพบุคคลทั่วไปจึงไม่สามารถยกขึ้นโต้แย้งได้

คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าถือเป็นกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองที่คอยทำหน้าที่พิจารณาค้นกรองคำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่ออกคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่าเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ มาตรา ๕๖ (๒)

มาตรา ๕๕ และระเบียบคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าด้วยวิธีพิจารณาคำอุทธรณ์และคำร้องขอเพิกถอนการจดทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง ได้กำหนดรูปแบบการประชุมและวิธีพิจารณาของคณะกรรมการ โดยเปิดโอกาสให้คู่กรณีแสดงความเห็นหรือชี้แจงก่อนพิจารณามีคำสั่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักการฟังความทุกฝ่าย อันเป็นการให้หลักประกันความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเหมาะสมแล้ว และหากคู่กรณีไม่พอใจคำสั่งของคณะกรรมการดังกล่าว ก็สามารถฟ้องร้องต่อศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการดังกล่าว อันเป็นการคุ้มครองการถือสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างเป็นธรรม การจำกัดการถือสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอาจมีอยู่บ้าง แต่ก็เกินไปเท่าที่จำเป็นเพื่อความสุขของสังคมในการถือสิทธิในเครื่องหมายการค้าของบุคคล โดยเท่าเทียมอันถือเป็นประโยชน์สาธารณะมิได้มุ่งใช้บังคับเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งวิธีการที่กำหนดถือว่าเหมาะสมได้สัดส่วนกับสิทธิของบุคคล โดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๑

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๑

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ